



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHVSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

De ijs que ad Episcopos specialiter pertinent. Articul. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

pensare, ad quæ teneantur archiepiscopi & p̄t̄ifex summus, imò & vniuersi pralati, archidiaconi & Curati.

Deijs quæ ad Episcopos specialiter pertinent. Articulus I.



OPORTET Episcopum, irreprehensibile esse, sobrium, ornatū, prudentem, pudicum, hospitalem, doctore, non violentum, non percussorem: sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suæ domui benè præpositum. Quemadmodum sanctus asserit Augustinus, duæ istæ epistolæ Pauli Apostoli ad Timotheū episcopum Ephesiorum, & vna ad archiepiscopum Cretensium Titum, specialiter atque clarissimè docent ea, quæ ad vitam, statum, & officium pertinent præsulum: qualiter debeant se habere circa se, & circa subiectos, & qualiter diuersos diuersimodè habeant informare. Hinc tres illæ epistolæ secundum Augustinū frequenter ac diligenter ab episcopis sunt legendæ, cōsiderandæ,

Episcopi qui considerādaē efficaciterq; implēdaē. Itaq; *bus debeant* quibus virtutibus oporteat episcopos *virtutibus* specialiter decorari, à quibus itē vitijs *decorati.* potissimē debeant abstinere, docens vas electionis: Oportet, inquit, episcopum irreprehensibilem esse, videlicet tam promovendum in præsulem, quàm eum, qui iam in episcopali est constitutus officio: vtpote ab omni notabili mortaliq; vitio alienum, sobrium, ornatum eminentia morū, prudētem, pudicum, hospitalē, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suæ domui bene præpositum. De ijs possent in particulari multæ regulæ assignari de pertinentibus in speciali ad præsules, de quibus brevitati studens pertranseo: præsertim quoniā in opusculo de vita & regimine Curatorū omnia ista diffusè exposui. Breuiter etiam exposui ea in tractatu de regimine episcoporum, & item in libello de officio Archidiaconi. Verū hoc breuiter est addendum, quòd præfatæ virtutes pro maxima parte etiam ad vnumquemque spectant Christi fidelē: vtpote esse ac viuere sine omni mortali peccato,

DE VITA CHRISTIAN. 91

to, sobriū, ornatum, id est, morigeratum, prudentem, seu discretum, pudicum, hospitem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidū, sed pacificū, pium & liberalem, suæq; domui bene præpositum, id est, suis domesticis exemplarem, & bene eos regentem ac discretè corripientem. Porro, quo status ac dignitas episcopalis est altior, & quo Apostolicum ac diuinum illud episcopale officium extat præstantius atque sublimius, eo in cunctis prædictis virtutibus oportet episcopos esse perfectiores, & magis Heroicos ac diuinos & in omni sapientia magis exuberantes ac splendidos: quatenus de plenitudine & redundantia suæ internæ perfectionis & opulentia spiritualis queant sibi commissis charitativè liberaliterq; communicare, influere, providere: ipsos indefinenter purgando, illuminando, perficiendo. Hoc quippe est iusta & infallibilis regula, quod omnis præsentia Christiana, tam spiritualis, quàm civilis, potissimè tamen spiritualis, quanto est maior ac altior, latior atq; præstantior, tanto requirit eminentiorem

rem

rem perfectionem gratiæ ac virtutum, sapientiæ ac prudentiæ splendorem præclariorem, inflexibiliorem iustitiæ zelum, & constantiorē in omni bono stabilitatē Hinc doctores concorditer asserūt, quòd status episcopalis est status perfectionis iam acquisitæ: quæ admodum status religiosorum est status perfectionis acquirendæ. ita quòd sicut religiosi ex suæ vocationis professione adstringuntur quotidie crescere & perfectioni obtinēdę studere: sic præfules ex sua vocatiōe & professiōe obligantur in omni virtute esse iam consummati. Ideo sicut officium illud est prorsus dignissimum: ita reuerā & periculosissimum est: & sicut ineffabiliter meritoriū est illud virtuosè & debitè adimplere: sic indicibiliter extat damnabile in illo se negligenter, carnaliter & scandalizatiuè habere. Itaq; episcopos oportet in termino excellentiæ esse maximè irreprehensibiles, sobriissimos, castissimos, spiritualissimos, morigeratissimos, prudentissimos, misericordissimos, exemplarissimos, summè pacificos, optimè gubernantes, atque fraternæ correptionis præceptum sine personarum acceptio-

ne

Status episcopalis cuius modi sit status.

H. DE VITA CHRISTIAN. 93

ne strenuissimè adimplentes: conformiter cætera, quæ ad eorum spectant officia, sublimiter obseruâtes, vt quod ait in epistola prima ad Timoth. Apo. *1. Timo. 4.* Estolus, in illis impleatur: Esto, inquit, exemplum fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate. Attende lectioni, exhortationi, doctrinæ. Noli negligere gratiam dei in te: Profectus tuus manifestus sit omnibus. Peccan *1. Timo. 5.* tes coram omnibus argue, vt ceteri timorem habeant. Hæc & multa ijs consimilia in epistolis illis contenta, ad omnē pertinent præfulem: qui nequaquam terrena & tēporalia debet spiritualibus ac diuinis præferre, sed nūc vnum, nūc aliud expedire. Siquidem tam ad contemplatiuæ, quam ad actiuę vitę opera, imò ad vtriusque perfectionē tenentur. Exteriora verò & secularia debet, quantum fieri potest, aptis officiatibus committere, seque in spiritualibus principaliter occupare. Viros literatos ac timoratos, adiutores idoneos, consiliarios prouidos, officiatos probos & condignos sibi assumere, ad diuinæ pietatis immensitatem indefinenter confugere, considerationi communis boni cum vigilantia maxima
omni

omni hora intēdere, & cum suis quotidiē consilium tenere de reformatione lapsorum, de recuperatione perditorum, & de omni prosperitate salubri in statu spiritali ac seculari: seipsum quotidie examinare, & coram Deo discutere; diuini rigorem iudicij sapienter ac profundē pensare, sicque ad exequendum omne debitū suum, infatigabili charitate, sollicitudine, fidelitate iugiter laborare. Postremò de cæteris ad episcopos ex iure diuino aut positiuo pertinentibus, in Decreto & Decretalibus atque in summis doctorum plurima continentur. Summè autem prouideant, satagant, & procurrent. vt archidiaconi sua officia debite exequantur. Religiosos etiam studeant reformare, & ipsos canonicos: & pro diuino subsidio in horum expeditione feruentissimè, lachrymosè ac iugiter orent sanctorū episcoporum virtutes sectentur, & intueātur exempla. Tales olim fuerunt sancti episcopi. Vnde & de sancto Hugone Gratianopolitano narratur episcopo, quòd dum electus esset in præsulē, & inuenisset plebē prorsus incultam, rudem & induratam, clerū quoque

*Exemplum
de S. Hugone
episcopo.*

sancti episcopi. Vnde & de sancto Hugone Gratianopolitano narratur episcopo, quòd dum electus esset in præsulē, & inuenisset plebē prorsus incultam, rudem & induratam, clerū quoque

H. DE VITA CHRISTIAN. 95

que totius ecclesiasticæ disciplinæ ignarum, in tantum quod sacerdotes in facie ecclesiæ publicè duxissent uxores: videns vir ille adhuc iuuenis, utpote viginti septem annorum, se non posse humanis proficere viribus, toto corde confugit ad Deum, inuocans eum pro cōuersione populi sibi commissi, in cilicio, ieiunijs, abstinentijs, lachrymis, disciplinis & prostratione in terram assidua: sicque Deus videns sancti iuuenis charitatem, humilem, sollicitudinem, contulit gratiam magnam: ita quod citò ac insperate sanctus episcopus ille plebē suam ac totam diocēsim in spiritualibus ac secularib. reformauit. Sit ergo episcopus in primis circa seipsum sollicitus, custoditus, ac timoratus, ut praetactis ornetur & abundet virtutibus. Secundo, circa suos domesticos: quos ita corripiat, hortetur, gubernet, ut sint virtuosi, exemplaresq; alijs. Etenim domus episcopi quasi in speculam atque in signum est posita, ita quod quicquid in ea fit, oēs sibi licitū arbitratur: & quicquid inique agitur coram prelato, hoc ei est turpius ac grauius damabiliusq; in ipsum redūdat. Propter quod dixit Apostolus: Si quis suorū, &

I.
*Episcopus
quomodo se
habere de-
beat circa se
& suos.*
II.

- I. *Tim.* 5. maximè domesticorū, curā nō habet, fidē negavit, & est infideli deterior. Tertio, circa suos officiatos, vt sint iusti, prudētes, idonei. Quarto, circa collegia, & imprimis circa canonicos suae cathedralis Ecclesiae, vt castè, deuotè & exēplariter cōuersentur. Quinto, circa claustrales vtriusque sexus, potissimè circa quatuor ordines qui sunt cōmunes praesidentium adiutores, vt vtrè regulariter cōuersentur. Sexto, circa reliquū clerū, p̄cipuè circa curatos, vt sacerdotaliter & pastoraliter viuāt, quos per Archidiaconos faciat debite visitari, castigari, regi ac custodiri. VII. Septimò, circa plebē cōmunem & eius rectores, ne militares opprimant inferiores ac pauperes, sed circa subiectos piè, iūde, prudenter & edificatiuè se habeant. De his multae possent regulae introduci: sed breuiter tetigisse sufficiat modò, quae dudum in alijs opusculis descripta sunt copiose. Postremò, quemadmodum p̄tiffex summus est non solum immediatus, superior ac generalis totius vniuersalis ecclesiae, & vniuersorum Christianorum praesul & pastor, verumetiam immediatus conuolatio

diatus vniuscuiusq3 Christiani praelatus: ita Episcopus non tantum est communis omnium suae dioecesis pastor ac praesidens, imò etiam cuiuslibet eorundem. Propter quod vniuersorum ac singulorum curam gerere obligatur: & quod per seipsum nequit peragere, debet per suos ministros, auxiliarios, atque vicarios adimplere. Alioqui, nisi quantum in se, adduxerit fratrem & proximum suum etiam minimum, secum ad veram salutem non videbit faciem Christi iudicis summi in iubilo: & quem nunc delectat esse iudicem ac principem hominum, non delectabit in die iudicij videre iudicem Deum: imò vt illuminatus testatur Gregor. Vnusquisque praelatus toties ad Apostasiae culpam dilabitur, quoties praesse hominibus delectatur. In talem praesulem ac pastorem redundant peccata vniuersorum ac singulorum eius regimini commissorum. Si autem praedictis obijciatur, quòd secundum ea vnius & eiusdem Ecclesiae particularis atque personae plures essent immediati praelati, sponsi ac capita: respondendum, quòd hoc non est inconueniens in diuerso genere praelationis.

Gen. 42.

Gregor.

c De

De pertinentibus ad officium
summi Pontificis.

Artic. II.

Hier. 1.



Ecce constitui te super gentes & regna, vt euellas & destruas, & disperdas & dissipas, & ædifices & plantes. Ego quippe dedi te in columnam ferream, & in murum æneum super omnem terram, regibus & principibus & sacerdotibus, ac omni populo terre. Verba hæc ad literam Hieremiæ dicta à Domino allegoricè exponuntur rectè de Christo; tropologicè verò de summo pontifice, quem iuxta prædicta oportet in omni gratia, virtute perfectione, ac dono spiritus sancti tanto esse sublimiorem, feruentiorem magisque stabilitum, imò & semper amplius timoratum, custoditum, sollicitum, quanto præ cæteris vniuersis maior & clarior est prælativa dignitate ecclesiastica autoritate, atq; latissimâ iurisdictione: quatenus totius ecclesiæ bonum valeat procurare, promouere, cõseruare, perficere, & de suæ plenitudinis exuberantia vniuersis cõmunicare. Ad ipsum spectat imprimis, vt se
ipsum

Pontifex
summus
qualis esse
debeat.